

Egzaminuojamojo kodas _____

Privatinės teisės užduotis

2023 m. lapkričio 10 d.

VĮ Turto bankas kreipėsi su ieškiniu į teismą, prašydama solidariai iš atsakovų UAB „Parama“ ir jos vadovo Petro Petraičio priteisti 50 000 Eur skolos ir procesines palūkanas. Nurodė, kad atsakovei UAB „Parama“ finansavimo sutarties pagrindu buvo suteikta ES parama projekto įgyvendinimui, tačiau, VšĮ Lietuvos verslo paramos agentūrai nustačius ES finansinės paramos, suteiktos atsakovei, naudojimo pažeidimus, Ūkio ministerija finansavimo sutartį su atsakove nutraukė ir pareikavo grąžinti suteiktas ES paramos lėšas bei sumokėti Europos Komisijos nustatyto dydžio metines palūkanas. Ūkio ministerija reikalavimo teisę į UAB „Parama“ skolą perleido ieškovei. Atsakovė UAB „Parama“ skolos nesumokėjo, į ieškovės raštą neatsakė.

Ieškovės teigimu, atsakovo P. Petraičio solidari atsakomybė kyla dėl to, kad jis, būdamas UAB „Parama“ vadovu, pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.87 straipsnyje nustatytą bendrąją pareigą veikti išimtinai juridinio asmens interesais, dėl tokių jo veiksmų UAB „Parama“ bei jos kreditorė VĮ Turto bankas patyrė žalos.

Atsakovams teismo nustatytu terminu nepateikus atsiliepimo į ieškinį pirmosios instancijos teismas, ieškovės prašymu, priėmė sprendimą už akių, kuriuo ieškinį visiškai patenkino.

Atsakovas P. Petraitis pateikė pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, kuriame nurodė, kad atsiliepimo į ieškinį nepateikė dėl to, jog nežinojo apie pradėtą teismo procesą, nes gyvena užsienyje ir yra deklaravęs savo išvykimą įstatymų nustatyta tvarka, todėl sprendimas už akių jo atžvilgiu negalėjo būti priimtas. Finansavimo sutartis su UAB „Parama“ buvo sudaryta tada, kai jis dar nebuvo šios bendrovės vadovas, apie pačią sutartį ir jos vykdymą atsakovas nieko nežino. Atsakovo vertinimu, teismas neturėjo teisinio pagrindo taikyti jam solidarią atsakomybę, kadangi UAB „Parama“ yra savarankiškas juridinis asmuo, pati atsakinga už savo prievoles kreditoriams. UAB „Parama“ yra moki ir pati gali grąžinti skolą ieškovei. Pagal CK 2.87 straipsnį atsakomybė įmonės vadovui kyla tik prieš pačią bendrovę, bet ne prieš jos kreditorius.

Pirmosios instancijos teismas pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo atmetė. Teismas nurodė, kad nepavykus įteikti procesinių dokumentų nei atsakovo P. Petraičio deklaruotos gyvenamosios vietos, nei jo darbovietės adresais, nesant duomenų apie kitą atsakovo gyvenamąją ar darbo vietą, atsakovui ieškinio ir jo priedų kopijos bei teismo pranešimas dėl atsiliepimo pateikimo buvo įteikti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 123 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka – procesinius dokumentus antrą kartą siunčiant jo deklaruotos gyvenamosios vietos adresu. Tai buvo padaryta dar iki atsakovo išvykimo gyventi į kitą valstybę deklaravimo. Taigi, atsakovui procesiniai dokumentai buvo įteikti tinkamai, o tai, kad atsakovas galimai jų negavo, neturi teisinės reikšmės. Kadangi atsakovas neįrodė, kad atsiliepimo į ieškinį teismo nustatytu terminu nepateikė dėl svarbių priežasčių, tai savaime yra pakankamas pagrindas atmesti pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo. Be to, atsakovas su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nepateikė jokių naujų įrodymų, kurie galėtų turėti įtakos priimto teismo sprendimo už akių teisėtumui ir/ar pagrįstumui.

Atsakovas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atmestas jo pareiškimas dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, padavė atskirąjį skundą, kuriame nurodė, kad pirmosios instancijos teismas visiškai nevertino jo pareiškime nurodytų argumentų, jog nagrinėjamu atveju apskritai nebuvo jokio teisinio pagrindo jam taikyti solidarią atsakomybę, kad skolą ieškovei grąžinti gali pati UAB „Parama“, be pagrindo

reikalaujamas, kad atsakovas su pareiškimu dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo pateiktų kokius nors naujus įrodymus. Atsakovas taip pat nesutinka su tuo, kad šiuo atveju buvo galima priimti sprendimą už akių, kadangi procesiniai dokumentai jam buvo įteikti pasinaudojant CPK 123 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta įteikimo fikcija ir jis jų faktiškai negavo.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokiais atvejais ir kokiais teisiniais pagrindais bendrovės kreditorius gali reikšti tiesioginį ieškinį bendrovės vadovui? Kokios aplinkybės turi būti nustatytos byloje tam, kad taikyti civilinę atsakomybę bendrovės vadovui pagal bendrovės kreditoriaus ieškinį? Ar šiuo atveju atsakovui galėjo būti taikoma solidari atsakomybė CK 2.87 straipsnio pagrindu?**
- 2. Ar, jūsų vertinimu, galima priimti sprendimą už akių, jei procesiniai dokumentai atsakovui yra įteikiami pranešimą apie įteiktinus procesinius dokumentus palikus adresato deklaruotoje gyvenamoje vietoje? Ar pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad vien tai, kad atsakovo pasyvumo priežastys, lėmusios sprendimo už akių priėmimą, buvo nesvarbios, savaime yra pakankamas pagrindas atsisakyti panaikinti sprendimą už akių?**
- 3. Ar pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad, siekdamas sprendimo už akių panaikinimo, atsakovas visais atvejais turi pateikti naujus įrodymus, paneigiančius sprendimo už akių pagrįstumą? Ar, jūsų vertinimu, atsakovo pareškime nurodytos aplinkybės buvo pakankamos sprendimui už akių panaikinti?**

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2023 m. lapkričio 10 d.

D. D. ir P.P. kaltinami pagal BK 178 straipsnio 3 dalį tuo, kad, veikdami bendrininkų grupe, turint tikslą pagrobti svetimą turtą, apie 22.55 automobilių stovėjimo aikštelėje, P. P. stebint aplinką, kad niekas nesutrukdytų daromam nusikaltimui, D. D. išdaužė UAB priklausančio 17 650 Eur vertės automobilio vairuotojo pusės durelių stiklą, įsibrovė į automobilį, jį užvedė, po to abu su P. P. išvažiavo automobiliu, taip pagrobė svetimą, UAB priklausantį didelės – 17 650 Eur vertės turtą.

D. D. ir P. P. kaltinami pagal BK 22 straipsnio 1 dalį ir 178 straipsnio 3 dalį tuo, kad veikdami bendrininkų grupe, turėdami tikslą pagrobti svetimą turtą, apie 22.15 val. automobilių stovėjimo aikštelėje, P. P. stebint aplinką, kad niekas nesutrukdytų daromam nusikaltimui, D. D. išdaužė UAB priklausančio 18 090 Eur vertės automobilio galinių durelių stiklą ir taip įsibrovė į minėtą automobilį bei bandė jį užvesti, tačiau savo nusikalstamų veiksmų nebaigė dėl nuo jų valios nepriklausančių aplinkybių, kadangi suveikė minėto automobilio signalizacija, taip jie pasikėsino pagrobti minėtą automobilį.

Gynyba prašo išteisinti kaltinamuosius, nes nenustatytas nei jų tikslas pasisavinti automobilį, nei automobilio pasisavinimas. Pagal teismų praktiką, laikinas pasinaudojimas turtu neturint tikslo jį galutinai užvaldyti, negali būti kvalifikuojamas kaip vagystė. Byloje nėra jokių įrodymų, jog kaltinamieji siekė automobilius pasisavinti ir taip turėti naudos, ar su automobiliais pasielgti tokiu būdu, kad jų susigrąžinimas būtų neįmanomas ar išskirtinai apsunkintas, norėjo jais tik laikinai pasinaudoti. Kaltinamieji pripažįsta, kad norėjo automobiliu tik pasivažinėti. Pabandžius užvesti pirmąjį automobilį ir nepavykus to padaryti, jie jį paliko aikštelėje. Pavykus užvesti kitą automobilį, jie pasivažinėjo; tada parvežęs P. P. namo, D. D. ketino automobilį palikti kokioje nors aikštelėje, tačiau, persigalvojęs, paliko gatvėje. Nenustatyta, kad kaltinamieji būtų taręsi dėl automobilių pardavimo, slėpimo, kad jie būtų kėsinęsi ar bandę ardyti tam tikras automobilių dalis ar detales. Trumpalaikė nuoma užsiimančios įmonės automobiliai pateikiami naudotis visiems asmenims trumpalaikės nuomos pagrindu (pasinaudojus programėle), todėl tarp įmonės ir asmens, besinaudojančio automobiliu, susiklosto civiliniai teisiniai santykiai. Įmonė turi visas galimybes, kuriomis nesinaudojo iki šiol, dėl jai padarytos žalos kreiptis civilinio proceso tvarka.

Taip pat nurodo, kad šiuo metu, pasikeitus baudžiamajam įstatymui, ir nustatčius švelnesnę atsakomybę, šios veikos iš principo negali būti vertinamos pagal BK 178 straipsnio 3 dalį.

Prokuroras nurodo, kad pagal baudžiamąjį įstatymą motyvas ir tikslas nėra būtini vagystės sudėties subjektyvieji požymiai, todėl nors šiuo atveju ir nebuvo kaltinamųjų tikslo visam laikui pagrobti automobilius, o siekta tik pasivažinėti, tačiau turto savininkas neteko galimybės kurį laiką turtu naudotis, jį valdyti ir juo disponuoti. Automobiliai savanoriškai nebuvo sugrąžinti savininkui, užvestas automobilis buvo paliktas likimo valiai visiškai kitoje vietoje, negu buvo paimtas. Automobilių langai buvo išdaužti, jokios panaudos sutartys nebuvo sudarytos, už paslaugas neketinta mokėti, todėl jokie civiliniai santykiai tarp žalą patyrusios įmonės ir kaltinamųjų nebuvo susiklostę. Atvirkščiai, įmonės atstovai, per sistemą pastebėję, kad į automobilius įsilaužta, iš karto pranešė policijai apie vagystę. Taigi kaltinamųjų veiksmai turi būti vertinami kaip vagystė ir kaip pasikėsinimas įvykdyti vagystę.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Aptarkite vagystės kaip turto pagrobimo objektyviusius požymius. Kaip vertintinas „laikinas“ svetimo turto užvaldymas? Ar kaltinamųjų veikoje yra objektyvieji vagystės požymiai?**
- 2. Aptarkite vagystės kaip turto pagrobimo subjektyviusius požymius. Koks yra tyčios turinys? Ar motyvas ir tikslas yra būtini vagystės subjektyvieji požymiai? Nepriklausomai nuo atsakymo, nurodykite, kokią teisinę reikšmę jie turi atribojant vagystę nuo nenusikalstamų veikų, ar kitų nusikalstamų veikų? Ar kaltinamųjų veikoje yra būtinieji subjektyvieji vagystės požymiai?**
- 3. Aptarkite galimus teismo veiksmus, paaiškėjus, kad bylos nagrinėjimo metu įsigaliojo baudžiamąją atsakomybę švelninantis įstatymas. Ar nagrinėjamoje situacijoje taikytinas švelninantis baudžiamąją atsakomybę įstatymas? Koks ir kodėl?**